

Čís. 5043.

Zplnomocněné zastupitelstvo Svazu Sovětských Socialistických Republik požívá v Československé republice právní osobnosti pouze ve věcech obchodních, nikoliv však v ostatních věcech soukromoprávních.

(Rozh. ze dne 19. května 1925, R I 384/25.)

Co do předchozího děje poukazuje se na rozhodnutí čís. sb. 3808. Rekursní soud po té usnesením ze dne 19. února 1925 zrušil ustanovení Dra Vratislava Č-a opatrovníkem k činu císařské ruské vládě. Důvody: Stížnost do usnesení zemského soudu civilního v Praze ze dne 13. prosince 1923 podalo splnomocněné zastupitelství svazu socialistických sovětských republik pro Československou republiku v Praze, zastoupené Konstantinem Konstantinovičem Jureněvem, splnomocněným zástupcem tohoto svazu jménem ruského státu, jehož orgánem a zástupcem byla ruská vláda. V republice Československé byly nařízením vlády ze dne 7. srpna 1922, čís. 258 a 259 sb. z. a n. uvedeny v platnost prozatimní smlouvy mezi republikou Československou, ruskou socialistickou federativní sovětskou republikou (RSFSR) a ukrajinskou socialistickou sovětskou republikou (USSR). Dle těchto smluv zřízena v těchto státech zastupitelstva. Dle dopisu ministerstva zahraničních věcí Československé republiky ze dne 10. září 1923 č. j. 149.431/23-11 ustavil se svaz sovětských socialistických republik a obě splnomocněná zastupitelstva RSFSR a USSR v Československé republice svěřila řízení všech svých záležitostí splnomocněnému zastupitelství SSSR v Československé republice, v jehož čelo povolán byl vládou svazu sovětských socialistických republik Konstantin Konstantinovič Jureněv. Toto zastupitelství jest také Čsl. státem jako takové uznáváno důsledkem obou výše zmíněných smluv. Jeho působnost vymezena jest ustanoveními Šu 2 a 11 těchto smluv. Z nich ovšem nedá se souditi na oprávněnost splnomocněného zastupitelství SSSR ku zastoupení vlastního státu i ve věcech ryze soukromoprávních, poněvadž oprávnění toto určuje vnitrostátní právní řád toho kterého státu. A tu podle zprávy zastupitelství republiky Československé v Moskvě ze dne 13. ledna 1925, čís. 54 a podle sdělení lidového komisariátu zahraničních záležitostí v Moskvě jsou zastupitelské úřady SSSR v cizině oprávněny zastupovati vlastní stát i v soukromých věcech před cizozemskými soudy ve státě, v němž je sídlo zastupitelského úřadu. Tím padá tvrzení navrhovatelky, že na Čsl. státě není splnomocněného diplomatického zástupce ruského státu. Jedná se proto jen o to, zda oprávněný zástupce ruského státu je v tomto případě povolán ku zastoupení, když v knihovni vložce čís. 1614 pozemkové knihy Praha I. jako vlastník pozemku čís. k. 28/3 v Praze I jest zapsána císařská ruská vláda a také opatrovník zřízen byl císařské ruské vládě. Tu dlužno uvážiti, že ruská vláda není osobou právníkou, nýbrž jen pouhým výkonným orgánem ruského státu. Jako taková nemohla také práva vlastnického k onomu pozemku nabýti. Jednáním jejím nabyt práva vlastnického k uvedenému pozemku jen ruský stát jako právní osoba, kterou ruská vláda representovala. Proto také do pozem-

kové knihy jako vlastník tohoto pozemku měl býti zapsán ruský stát. Jest proto v tomto případě vlastníkem pozemku jen ruský stát, a, byl-li již opatrovník zřízen, měl býti zřízen ruskému státu, jak bylo také žádáno. K zastoupení jeho jest pak oprávněno splnomocněné zastupitelství SSSK, čímž dána jest jeho legitimace ku podané stížnosti. Tím však padá také důvod ku zřízení opatrovnictví, poněvadž není tu předpokladu Šu 276 obč. zák. ježto jest tu řádný plnomocník.

Nejvyšší soud změnil napadené usnesení v ten rozum, že odmítl rekurs Splnomocněného zastupitelstva Svazu Sovětských Socialistických Republik v Praze do usnesení soudu první stolice.

D ů v o d y:

Ve svém usnesení ze dne 6. května 1924, čís. sb. n. s. 3808 vyslovil nejvyšší soud nutnost, zkoumati a rozhodnouti, zda splnomocněné zastupitelstvo jest oprávněno, činiti v této věci podání na soud a jednati před soudem, t. j. zda jest možno uznati je ať již přímo jako stranu nebo jako oprávněného zástupce strany, na věci skutečně účastněné. Kdyby nebylo možno otázku tu zodpověděti kladně, nebylo by možno rekursnímu soudu jednati o rekursu podaném oním zastupitelstvem, naopak bylo by rekurs odmítnouti. Z toho důvodu bylo zrušeno usnesení vrchního zemského soudu v Praze ze dne 11. února 1924 a nařízeno bylo doplnění řízení za tím účelem, by předně bylo rozhodnuto o oprávnění zplnomocněného zastupitelstva SSSR jako stěžovatele k rekursu do usnesení soudu první stolice. V napadeném svém usnesení ze dne 19. února 1925 vyslovil rekursní soud, že zastupitelstvo to jest oprávněno zastupovati ruský stát i v soukromých věcech před cizozemskými soudy ve státě, v němž je sídlo zastupitelského úřadu, tudíž patrně i v Československé republice. S tímto názorem nelze souhlasiti. V platnosti jsou prozatimné smlouvy ze dne 5. června 1922, podle nezrušených dosud nařízení vlády čsl. ze dne 7. srpna 1922, čís. 258 a 259 sb. z. a n. Platí tudíž dosud i výslovné nařízení čl. I. těchto smluv, že nepředbíhá se dohoda v nich uvedenou řešení otázky uznání de jure vlády druhé země, a čl. 11, že vládám RSFSR (Ruské socialistické federativní sovětské republiky), a USSR (Ukrajinské socialistické sovětské republiky), a jejich orgánům přiznávají se práva právnické osoby, pokud jsou na území ČSR (Československé republiky) obchodně činnými. V této věci, v níž navrženo bylo zřízení opatrovníka ruského státu pro jednání a případné vyvlastnění pražského pozemku, nejde o činnost obchodní, a nelze proto použití čl. 11. uvedených smluv. Podle sdělení ministerstva zahraničních věcí zastupují podle mezinárodního práva diplomatické misse vysílající stát v celistvosti jeho vztahů mezinárodních. Tutéž funkci nutno přiznati též zastupitelstvům zmíněným ve smlouvě. »Podle mezinárodního práva nejsou však diplomatické misse resp. jejich přednostové jen na základě svého úředního posláni oprávněni zastupovati stát vysílající před soudy a jinými úřady státu přijímacího též v jeho věcech ryze soukromoprávních. Kdo jest oprávněn zastupovati stát v jeho ryze soukromoprávních věcech před soudy a jinými úřady vlastními i cizími, určuje vnitrostátní právní řád toho kterého státu. Co bylo řečeno v tomto směru

o missích diplomatických, platí rovněž o zastupitelstvech, o nichž zmiňuje se smlouva shora uvedená. Dnešní zastupitelstvo SSSR v Praze zastupuje SSSR v ČSR v celistvosti jeho vztahů mezinárodních. Mimo to sděleno bylo soudu toto sdělení zastupitelství ČSR v Moskvě ze dne 13. ledna 1925. »Podle sdělení lidového komisariátu zahraničních věcí v Moskvě jest k zastupování státu v soukromoprávních věcech před cizozemskými soudy oprávněn vlastní zastupitelský úřad, nalézající se v dotyčném státě. Zvláštní předpisy však za tím účelem dosud vydány nebyly«. V zasílacím dopise jest uvedeno, že i podle zprávy zastupitelství republiky Čsl. v Moskvě ze dne 13. ledna 1925 jsou zastupitelské úřady SSSR v cizině oprávněny zastupovati vlastní stát v soukromoprávních věcech před cizozemskými soudy ve státě, v němž je sídlo zastupitelského úřadu, ale ve zprávě té jest obsažen jen poukaz na sdělení lidového komisariátu v Moskvě, ne však vlastní názor anebo potvrzení zastupitelstva Čsl. republiky v Moskvě. Spočívá tudíž právní názor rekursního soudu o oprávnění splnomocněného zastupitelstva SSSR k rekursu jen na uvedeném sdělení lidového komisariátu zahraničních věcí v Moskvě, učiněném ještě s výhradou, že zvláštní předpisy dosud nebyly vydány. V tomto případě jde o věc ryze soukromoprávní, t. j. vlastnictví pozemku v území Čsl. republiky, po případě o zřízení opatrovníka vlastníku tohoto pozemku, nikoli o věc obchodní, kterýžto pojem jest omeziti na provoz obchodů, jak je patrné z ruského znění, jež mluví o činnosti trhově (torgovoj dějatělnosti). Ruský stát, jemuž má býti podle návrhu jako vlastníku pozemku zřízen opatrovník, mohl by býti zastoupen jen orgánem, vyslaným jeho vládou a uznaným za zástupce i Čsl. státem. Týž stát, za nějž podle tvrzení navrhovatelova jednala v roce 1914 císařská ruská vláda, pro kterou bylo vloženo i právo vlastnické na pozemek, nemůže dnes býti zastoupen císařskou vládou, ježto zanikl jako císařství, a s ním zanikla i císařská vláda. Není třeba řešiti otázku, kdo jest dnes oprávněn jednati za ruský stát, nýbrž postačí úvaha, zda v této věci bylo oprávněno jednati před soudem, t. j. podati rekurs za ruský stát splnomocněné zastupitelstvo SSSR jakožto společný orgán svazu socialistických sovětských republik, t. j. Ruské socialistické federativní sovětské republiky a Ukrajinské socialistické sovětské republiky. V první řadě musily by Čsl. státem uznány býti vlády uvedených republik, jichž orgánem jest uvedené zastupitelstvo, ať již jako zástupce nynějšího státu ruského jako nástupce bývalého císařství, anebo jako právnická osoba. K uznání těchto vlád Čsl. státem dosud nedošlo, jak jest patrné v souhlase s uvedeným dopisem z vládních nařízení čís. 258 a 259 sh. z. a n. pro rok 1922, jimiž nebylo předbíháno uznání de jure (a to jest rozhodné) vlády druhé země, a jimiž byla vládám obou těchto republik, jakož i jejich orgánům přiznána práva právnické osoby pouze pro vymezený okruh činnosti, t. j. pokud budou na území ČSR obchodně činnými. Nezná proto Čsl. právní řád, pokud jde o věci soukromoprávní mimo věci obchodní, vlády těchto republik, a to ani jako zástupců ruského státu, ani jako samostatné právnické osoby, a nezná proto ani splnomocněného zastupitelstva SSSR jakožto zástupce ruského státu pro tytéž věci soukromoprávní, ježto vlády uvedených republik nebyly uznány de jure. Sdělením lidového komisariátu pro zahraniční věci

v Moskvě, jenž jest ostatně také jen orgánem vlády Čsl. státem dosud de jure neuznané, nejsou soudy Čsl. státu vázány, odporuje-li Čsl. právnímu řádu. Lze tudíž otázku položenou v úvodu těchto důvodů posouditi jediné podle vládních nařízení ze dne 7. srpna 1922, čís. 258 a 259 sb. z. a n., a to podle čl. 1. a 11. Z těchto článků vyplývá jako nutný závěr, že splnomocněné zastupitelstvo jest uznáno, pokud jde o věci soukromoprávní, za právnickou osobu jen s omezením na činnost obchodní, a že proto jediné v této činnosti jest oprávněno jednati před soudy, tohoto oprávnění však nemá, pokud jde o věci soukromoprávní mimo činnost obchodní. Nebylo proto oprávněno podati rekurs do usnesení knihovního soudu, jež bylo vydáno ve věci, netýkající se činnosti obchodní. Pro tuto věc nejsou ani vlády obou shora jmenovaných republik, ani jejich orgány, tudíž ani splnomocněné zastupitelstvo, právními osobami, uznanými Čsl. právním řádem, a nejsou proto způsobilé jednati před soudem. Nemělo proto býti k rekursu přihlédnuto jako k oprávněmu prostředku ve smyslu Šu 9 pat. o nesporném řízení, nýbrž bylo jej odmítnouti, a to bez ohledu na to, že rekurs byl podán i jménem ruského státu, neboť nelze uznati stěžovatele jako zástupce tohoto státu. Rekursní soud vyřídil však rekurs ten věcně změnou usnesení soudu první stolice, místo by jej odmítl. Bylo proto změnou jeho usnesení odmítnouti rekurs podaný do usnesení soudu první stolice, a tím je obnoviti, ježto ve skutečnosti nebylo napadeno stranou k tomu oprávněnou.

Čís. 5044.

Vymutiti na vlastníku statku splnění závazku, by se svým dobyt看em krmil i výměnkářovo dobytče, lze jediné exekucí podle Šu 354 ex. ř.

(Rozh. ze dne 19. května 1925, R I 425/25.)

Ku vymožení nároku Františka Š-a proti Františku a Anně P-ovým, by živili pro Františka Š-a jednu svini s prasaty řádnou potravou, navrhl František Š. exekuci zmocněním, by František Š. svou svini s prasaty na útraty manželů P-ových živil nebo živiti dal. Soud první stolice exekuční návrh zamítl, rekursní soud exekuci povolil.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

Důvody:

Nelze sdíleti právní názor rekursního soudu, že k vymožení nároku, o něž jde, jest přípustným exekučním prostředkem onen Šu 353 ex. ř. Jde o závazek povinné strany, živiti jednu svini (vymáhajícího věřitele) i s prasaty řádnou potravou. Nejde tedy o jednotlivý čin, který jedním souvislým úkonem, účel jeho dovršujícím, může býti vykonán, nýbrž o úkony se opakující, trvající i pro budoucnost, pokud strany budou navzájem v tomto právním poměru. Kromě toho jde, jak nesporno, o závazek ze smlouvy o výměnek, jejíž osobitá a význačná vlastnost záleží v tom, že dávky a jiná plnění, tvořící obsah výměnku, jsou myšleny